

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK XLVI.

Ч. 158. Джерзі Ситі, Н. Дж., понеділок, 11 липня 1938.

No. 158. Jersey City, N. J., Monday, July 11, 1938.

VOL. XLVI

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

П'ЯТЬ ЦЕНТИ

ВА ГРАНІЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Tel. „Свобода“: WJZ 4-0237. — Tel. У. М. Соуза: WJZ 4-1018. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE.

РУЗВЕЛТ ПІДДЕРЖУЄ СВОЇХ СЕНАТОРІВ

КОВІНГТОН (Кентокі). — Президент Рузвелт виголосив у кількох місцевостях стейту Кентокі політичні промови, в яких старався дати всяку піддержку сенаторові Барклієві в його правивборах. Сенатор Барклі вірно стояв при Рузвелті і старався в сенаті піддержувати політику Рузвелта. Тенер він потрапив на дуже небезпечною противника у правивборах, Чендлера, який, хоч демократ, то противиться політиці Рузвелта. В подібний спосіб піддержував Рузвелт у своїх промовах попереднього дня сенатора Боклія, в стейті Огайо, якому також грозить повалення. З Кентокі Рузвелт поїде далі на захід, де виголошуватиме промови й піддержуватиме своїх кандидатів.

РЕПУБЛІКАНЦІ ХОЧУТЬ АЛФРЕДА СМІТА.

НЮ ЙОРК. — Стейтовий комітет Республіканської Партії в Нью Йорку дискутував про можливість назначення кандидатур на федерально-го сенатора бувшого губернатора Алфреда Сміта. Всі привні республіканці на це згодились. Вони говорили, що Алфред Сміт є такий самий гарячий противник „нового розділу“, як і кожний республіканець. Сміта крім того піддержали би багато демократів і він міг би вийти. А це потім помоглоб дуже республіканцям захопити владу в Олбани.

ДИСКУТУЮТЬ НАД СКОНФІСКОВАНОЮ НАФТОЮ В МЕКСИКУ.

ШАРЛОТСВІЛ (Вірджинія). — В місцевому університеті відбулася дискусія між представниками Мексика і представниками пошкоджених американських компаній, яким кілька місяців тому мексиканський уряд сконфіскував їх нафтові компанії в Мексикі. Представник компаній, Армстронг, гострими словами остерігав Мексико, що справа конфіскації ще не закінчена й Америка ще не погодилася на цей факт. Навпаки, цей факт потягає для Америки дуже погані наслідки в інших краях Полудневої Америки. Президент Бразилії, Варгас прилюдно заявив, що всі полуднево-американські краї повинні зробити так, як зробило Мексико, і повинні сконфіскувати всі чужинські маєтки. Також Куба починає розглядати плян, щоб сконфіскувати американські фабрики цукру і копальні. А таких маєток по всіх краях Полудневої Америки Злучених Держав мають на п'ять біліонів доларів. Вони на цей грабіж мирно не погодяться і скорше чи пізніше мусять прийти до збройного конфлікту.

МАСОВА ПРОДУКЦІЯ ДОМІВ.

НЮ ЙОРК. — Відомий ньюйорський архітект Корбет заявив, що справа мешкань в Америці може бути добре розв'язана тільки тоді, коли впровадиться масова продукція домів. Доми продукувальсяб так, як автомобілі, десь у великих фабриках, а потім частини спроваджували б на місце і там складаноб їх до купи. Ціна на доми тоді значно обнизилосяб, а якість підскачало. Корбет порівнював будову домів до будови автомобілів і сказав, що якби автомобілі будували окремо, як окремо будують доми, то одно авто коштувало б \$150,000.

КАЖЕ З УСЬОГО СМІЯТИСЬ.

НЮ ЙОРК. — З Нью Йорку відізався на днях ірландський гуморист Патрик Монффорд, який пробув кілька тижнів в Америці. Він казав, що найкращим ліком на нинішні суспільні клопоти, на безробіття і страх душевний, а навіть фізичний лік. Монффорд говорив, що в Ірландії люди назагал дуже щасливі і хоч живуть у стурбованій Європі, то того дуже не відчувають. На Америку ірландці дивляться як на „більшу Ірландію“, в якій живе 25 мільонів ірландських нащадків, у той час, коли в самій Ірландії живе всього 4½ мільона.

М'ЯСНА ДІЕТА ДОБРА ДЛЯ ТОВСТИХ.

НЮ ЙОРК. — На річній конвенції американських ветеранів виголошено доклади, в яких вчені стверджували, що м'ясна дієта є дуже добра, і то для тих, що надмірно товсті, і для тих, що надмірно худі. Експерименти в лабораторіях показали, що дієта, зложена з худого м'яса три рази на день впродовж місяця, відбирала товстим людям по 10 і 12 фунтів ваги. А та сама порція м'яса, але перемішаного з товщим, прибирала по кілька фунтів худим людям.

ЦИГАНИ ЗАВОДЯТЬ.

НЮ ЙОРК. — Група циганів отаборилась напроти шпиталю Белвоу в Нью Йорку і цілу добу заводили над одним своїм членом, який тяжко захворів і опинився в тому шпиталі. Плач циганів був перемішаний з молитвами. Деколи цигани попадали в гістерію.

НЕЩАСТЯ І ЩАСТЯ.

Пілот Маршел Джордж і летунка Афтон Р. Луїс летіли понад мешкальні доми Сан Франціско, коли літаковий машині щось сталося. Вони подали собі руки на знак прощання з собою; не сподівалися вже остатися в живих. Потім Джордж доглянув відкритий горб і скерував туди свій літак. Літак осів. Колеса поламалися, але летуни не були ушкоджені.

ПРО ЗВІРАТ ДБАЮТЬ БІЛЬШЕ, НІЖ ПРО ЛЮДЕЙ.

На спільній обіді, влаштованій американськими ветеринарними лікарями в Нью Йорку, д-р Моріс Финшбейн заявив, що перегонові коні, дорогі пси і т. п., коли захворіють, то дістають таку добру лікарську поміч, про яку людям і не снилось. Власники на це не жалують грошей. Дуже часто власники про своє власне здоров'я так не дбають, як про здоров'я своїх пестунів.

МСТИТЬСЯ ЗА УКРАЇНСЬКУ МОВУ.

Одна наша громадянка зажадала на залізничній станції Бірки Великі білету до Ходачкова Малего. Урядовець заявив, що „такої станції нема“ і на дальші в'яснення сказав, що по українськи не розуміє, і білету не видав. Не помогло навіть, як для тієї громадянки хотіла купити білет інша особа, полька, і задала його по польськи. Урядовець уважав за відповідне ще пімститися за українську мову так, якби залізничний білет — це була якась ласка.

ГРЕЦЬКА КУПУЄ КОНІ НА ПОЛІССІ.

Військова ремонтна комісія з Греції перевела вже пробні закупки ремонтних коней на Поліссі. Закупили 30 коней. Мають закупити всього 600 коней різного типу. Пересічна ціна за штуку є коло 600 зл. Дальші закупки відбуваються в кобринському повіті. Грецька комісія вдоволена з якості й з приступної ціни закуплених коней.

ДАЛІ ВИСЕЛЮЮТЬ ІЗ ПРИКОРДОННОЇ СМУГИ.

Дня 24 травня дістала п. О. ля Ціхоцька (котра недавно скінчила курс інструкторок у Львові при „С. У.“) наказ до 14 днів покинути прикордонну смугу без подання причин. Заборонили їй перебувати у воевідствах: волинським, тернопільським, львівським і ставіславським.

УКРАЇНЕЦЬ ВИГРАВ ГРУ З АЛЬХОХІНОМ.

Відомий шаховий грав світової слави А. А. Альохін грав у Празі одночасно з 35 грачами. У цьому шаховому турнірі він програв дев'ять партій, у тому числі партію з В. Бачинським, молодим українцем, визначним шахістом-аматором. Цю партію Альохін—Бачинський відзначили знанці, а чеський часопис „Шаховий тиждень“ видрукував її в цілості на своїх сторінках.

ЗБОЖЕВОЛІЛА У ПРОСЕКТОРІІ.

В просекторії одного з польських університетських міст трапилася жахлива подія. А саме одна студентка медицини відвідувала в малій салі просеціїні справи. Біля тієї кімнати містилася галя, в якій знаходилося під ту пору 60 трупів.

На підставі принятих і всім студентам відомих принципів у год. 6. вечором дають сигнал дзвінком, що праця у просекторії закінчена і що студенти мусять покинути просекторію, яку чверть години пізніше замикають. До цього припису задала студентка не застосувалася. Вона хотіла впрямі покинути просекторію, щоб дістати від професора посвідку закінченої праці. Заабсорбована працею, вона не заборонила, що всі її товариші покинули просекторію. По кількох хвилинах світло погасло і студентка залишилася сама однісінька у просекторії. Вона хотіла вийти і відкрити попри стіну, дійшла до дверей, які вели до галі з трупами. Не орієнтуючись, де вона, шукала виходу і притім доторкалася раз-у-раз трупів. Перелякана, почала несамовито кричати, однак ніхто її крику не почув.

Коли по двох годинах перевели, згідно з правильним, контролю, студентку застали під стіною зо скроченими руками. Вона заливалася божевільним сміхом. І справді лікарі ствердили в нещасної дівчини божевілья.

НІМЦІ БОЙКОТУЮТЬ ПОЛЬСЬКЕ РАДІО.

Варшавська „Нова Речіспо-споліта“ пише: У відповідь на розпорядок староства в Новому Томіслі (на Познанщині), що заборонив закордонні авдіції у прилюдних локалях, бо німці слухають тільки авдіції з Німеччини, почали німці в тому повіті та намагаються і в сусідніх повітах бойкотувати „Польське Радіо“, злімаючи радіо-приймачі.

ГРАНАТА РОЗІРВАЛА ХЛОПЦА.

Василь Стахівський, літ 16, зарічник з Манаєва, повіт Зборів, знайшов гранату зо світової війни. Як тільки зачав розбирати її, вона вибухла й розірвала Стахівського на кусні.

ДОВГОТРИВАЛІ СНИ.

У міській лічниці в Йогансбургу (полуднева Африка) перебуває від багатьох літ пацієнтка Анна Званска. У цьому місті відома вона з довгого сну. Щоденно будиться вона в 7-мій годині ранку, їсть у ліжку скромне снідання і кладеться знову на відпочинок. Вона чиним організм покінчити просекторію впрямі, щоб дістати від професора посвідку закінченої праці. Заабсорбована працею, вона не заборонила, що всі її товариші покинули просекторію. По кількох хвилинах світло погасло і студентка залишилася сама однісінька у просекторії. Вона хотіла вийти і відкрити попри стіну, дійшла до дверей, які вели до галі з трупами. Не орієнтуючись, де вона, шукала виходу і притім доторкалася раз-у-раз трупів. Перелякана, почала несамовито кричати, однак ніхто її крику не почув.

В Інтра, в малім італійським селі в Калабрії живе жінка, яка тому 30 літ породила свого першого й одинокого сина і від того часу терпить на безсонність. Від тієї хвилини хора, яка має нині 53 роки, не заснула ні на чверть години. Лікарі не вміють в'яснити цієї дивної недуги. Жінка вже така виснажена, що цими днями мусіли її вивести до лічниці.

ЯРОСЛАВ БАРАНОВСЬКИЙ НА ВОЛІ

РОТЕРДАМ (Голяндія). — Телеграфічно повідомляють, що Ярослава Барановського, котрий 23. травня ц. р. прилетів літаком з Праги до Роттердаму, щоб зустрінутися з полк. Євгеном Коновальцем, убитим тогож дня советським агентом, випущено на волю. Як відомо, Я. Барановського голяндська поліція арештувала у зв'язку з роттердамською трагедією. Йому також грозила депортація до Польщі, бо він прилетів літаком до Голяндії на фальшивий паспорт. В телеграмі зазначено, що йому не грозить уже ніяка небезпека депортації. Тому проситься українську імміграцію здержати далші кроки, які вже розпочато в справі оборони Я. Барановського як українського політичного збігця і звільнення його з тюрми.

ВАТИКАН ДАВ ЗГОДУ НА ЗАГРЯБУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВ.

ВАРШАВА. — Польська Агенція Телеграфічна повідомляє під датою 8. липня, що польський сойм затвердив урядовий проект, який є договором між Ватиканом і Польщею у справі земель, що їх „Росія забрала католицькому костелові“. Агенція подає, що проти того договору виступили в соймі „русинські“ послы, котрі стали в обороні православних церков, що приналежать українському народові. Ім відповідало польські послы. А зокрема відповів поляк Гутен-Чапскі, котрий підкреслював, що православна церква має в Польщі автокефалію і дістає допомогу з польського скарбу. Тому не можна нарікати, щоб діялося в Польщі правдолюбів церкві-кривда, особливо коли брати під увагу те, що діється з православною церквою в Росії.

ЗАЧАЛИ ПОЗБАВЛЯТИ ГРОМАДЯНСТВА.

ВАРШАВА. — Денник законів містить урядове рішення, яким позбавлено громадянства польського громадянства 58 осіб, голововно жидів, що мешкають у Вашингтоні, Нью Йорку і Палестині. Рішення видано на підставі закону з 23. березня. За два тижні буде підготовлена нова ліста осіб, позбавлених громадянства.

ВЕЛИЧАВЕ СВЯТО В РОГАТИНІ.

ЛЬВІВ. — „Новий Час“ (ч. 134) подає широкий допис про величаве свято, влаштоване з нагоди 25-літнього ювілею всенародної школи Рідної Школи в Рогатині. Майдан біля церкви не міг помістити всіх учасників. Було поперх 3,000 людей. З огляду на те, що рогатинське староство заборонило похід з посвяченим рідно-шкільним прапором на рідно-шкільну площу, прапор віднесли до церкви й народ і молодь розійшлися, як було наказано польською владою, щоб за хвилину зійтися на академії на рідно-шкільному майдані. На майдані було піднянню, обм'яне зеленню, а біля нього повідали три величезні жовто-блакитні прапори. Виступали хорши, були деклямації, було вбивання пам'яток цвишків, був і виступ оркестри. А крім того і численні привіти. Посвячено рідно-шкільний прапор, прапорно вишитий з образом князя Ярослава Осмомисла.

ЗА ВІРНУ СЛУЖБУ.

УЖГОРОД. — „Нова Свобода“ (ч. 8) подає, що 21. травня покликано міністерство війни чехословацької республіки військових запасників до надзвичайної служби для оборони держави. До такої служби зголосився, згідно з розпорядком, і українець, помічний учитель із Севлющани. Та як тільки він відійшов до війська, за 4 дні поживився декрет, яким звільнено його з учительської посади, з пенсійного забезпечення і з каси хорих. Треба було аж інтервенції військової влади, щоб припинити цей скандал.

НАСТУП АРАБІВ НА ПАЛЕСТИНУ.

ЕРУСАЛІМ. — У Палестині заноситься на велику революцію. В Трансйорданії, над самою границею Палестини, є вже зібрані більші сили арабів. Деякі арабські ватаги вже перейшли на територію Палестини і звели боротьбу з британськими військовими частинами. Боротьба йде під кличем „За незалежну Арабію“. В цілій Палестині розпочався генеральний страйк арабів. Безпосередньою причиною страйку було те, що при яфській брамі в Єрусалимі вибухла бомба, внаслідок чого згинили чотири араби, а ранених є 36 осіб. У зв'язку з вибухом арештовано трьох жидів і 12-літнього школяря-жидівку, про яку кажуть араби, що це вона кинула бомбу, яка розторожила автобус, котрим їхали араби.

ВИСІВІВ ІКЕСА.

ФРІДРІХСГАФЕН (Німеччина). — З нагоди 100-ліття уродин графа Фердинанда фон Цепеліна, батька „цепелінів“, забирає слово між іншими й д-р Гуго Екнер. Він вісмівав американського секретаря внутрішніх справ, Ікеса, котрий казав, що гелій матиме військове значіння, коли про це нічого не казав Ікес, військовий знавець. Екнер заявив, що те, що казав Ікес, є „політикою“, та що рішення буде змінено.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. "Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016.
4-0807.

3 Канада належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

УЧИВ МАРТИН МАРТИНА...

На недавній конференції у Нью Йорку виступив президент шкільної ради Нью Йорку з різними порадами для вчителів про те, як боронити демократію, й при тій нагоді подав цікаві завваги про ведення всякої пропаганди; а ще цікавіші завваги про цю саму справу виринули з дискусії газет про його промову.

Газети відгукнулися на його промову передовсім тому, що в ній цей урядовець-виховник накинувся на газети. Радив він саме вчителям при веденні пропаганди в користь демократії бути поміркованими та справедливими, даючи до розуміння, що непоміркованість і несправедливість у пропаганді мстяться на тих, що таку пропаганду ведуть, та на справі, котру вони пропагують. Радив притому вчителям не йти слідами політиків, котрі з природи річчей мусять бути "опоруністами", себто говорити неконче помірковано й неконче справедливо, як цього вимагає нагода; радив теж не йти слідами газет, бо, мовляв, газети, гаянучися за передплатниками й оголошеннями, мусять теж бути опортуністами й часто прибільшувати факти.

Проти цих власних слів президента шкільної ради виступили газети як проти такого перекручування фактів, проти якого він самий виступав. Газети признали, що вони хочуть мати якнайбільше читачів і якнайбільше оголошень, однак рівночасно вони заперечили, немовби опортунізм і перебільшування фактів були добрими засобами до приєднання собі читачів і оголошувачів. Правда, були такі газети в Америці, які думали, що, перебільшуючи факти так, щоб вони промовляли до уяви й почувань читачів, можна приєднувати собі читачів, а потім великим числом читачів приєднувати собі "адвертайзерів". Однак історія цих сенсацийних газет показує, що підбехтана в цей спосіб почитність не є здорова: газети, що зеднали собі в цей спосіб читачів, не можуть цих читачів удержати. Приєднані сенсацийним прибільшуванням фактів читачі скоро самі пізнавалися на прибільшуваних газеті й з часом зверталися з люттю проти цієї самої газети, що ще не так давно промовляла до їх почувань. Лишилися, щоправда, люди так забрехані перед іншими й перед собою, що не здібні відчувати відразу до прибільшення й неправди, але й ці люди з часом теж відпадали, бо найсенсацийніші прибільшення їх з часом не вдовольняли.

Через те по довгій практиці газети пізнають, що найкращою політикою для газети є всетаки правда, чиста, неприбільшена, й непоменшена правда. Не має газета кращої реклами для себе понад славу правдомовності, як не має вона проти себе страшнішого аргументу, як перекручування правди. Перша на довгу мету все оплатиться, друга на довгу мету все пімститься.

О. Л. Г. Г. Г.

Автор застерігає за собою всі права.

ЗА УКРАЇНУ
(ВІРА БАБЕНКО)Повість із часів революції і повстанської війни
у Великій Україні. (В двох частинах).

Частина перша

22)

Найняттями людьми перебули косовицю і жнива, попрятали хліб з поля. В молочення знов знов мусили наймати, платити дорогого робітникам, бо кожний господар старався управитися за погоди і за умірковувану платню не хотів помагати.

Настав сезон сіви озимини. Від рана до вечора Віра з матір'ю перебували на полі і в погоду й у дощ. Хотіли управити все, призначене на засівання господарем, показати, що і жінки зможуть господарювати не гірше від чоловіка, та й зробити прийому несподіванку чоловікові і батькові, коли він повернеться. Люди дивувалися, коли Віра, гімназистка вже восьмої класи, отже вчена панянка, за їхнім розумінням, боса йшла за плугом чи боронами, виїло керувала кінськими на поворотах. Хвалили її за те, що не стидувалася рільничої роботи. Та були й такі, що інакше думали.

І товаришки со школи, довнкі залізничників та робітників з недалеких копаєнь, уважали за ганьбу для школи й працю. При зустрічах натякали на це і докоряли їй:

— Як ти можеш орати, ко-

рови дойти, доглядати свиней? Сидиш же! Тиж гімназистка! — допикали їй товаришки.

— То що ж то?.. Хібаж праця ганьбить людину? — перечекала Віра.

— Праця праця не рівна. Ми розуміємо: вишивати, грядку квітком обходити... А то з кінськими, з коровами в смороді, наче мужик. Невже у вас нема за що найняти робітників?

Виж люди заможні! — надували згрізлово губи панянки. — А як вам не сором жити, зложивши руки від безділля і їсти хліб, запрацьований не вами? Виж уже не маленькі! — боронила себе Віра.

— То ти і в найми пішлаб?.. — Колиб мусила, то й пішлаб. Ніяка робота не сором. Сором сидіти так, як ви, та панночок з великого світу владувати. Виж живе з чорної фізичної праці батьків.

— Мужичка! Й тільки з кінськими говорити! — ображалася ті.

Так після кожної зустрічі і колючок со сторони панянок Віра все більше і більше віддалялася від них, ставала замкненою в собі, мовчазною.

Багато, багато передумала Віра за те літо. Вона вродила

**ФРАНЦУЗЬКИЙ ОФІЦІОЗ ПРО СМЕРТЬ
ПОЛК. Е. КОНОВАЛЬЦЯ**

(З його римського щоденника).

Люблю читати "LE TEMPS", орган французького міністерства закордонних справ. Декому він може видаватися завважним і нестраним. Але для людини, що з нахилом чи з обов'язку мусить слідувати за розвитком міжнародної політики, цей часопис просто неадекватний. Багатство інформаційних даних у ньому просто вражальне. Крім того їх зібрано часто в такий синтетичний жмуток, що вимагає довгої непомітної роботи колекціонування фактів, що його можуть оцінити тільки фахові журналісти.

Не могла оминати уваги французького офіціозу й роттердамська подія. На жаль, опис її доручено людині, що, хоч і має ім'я доброго й до свідченого журналіста, має проте також одну, але в даному разі фатальну хибку: будучи одруженим з московською жидівкою, одержує від неї всі відомості й сплітки, що їх випускають московські часописи. А ми знаємо добре, що там про нас випускають...

Стаття Анрі Ролена (ч. 28042 з 21 червня) має загальний заголовок "Таємничі замах" і підзаголовок "Трагічна смерть полковника Коновальця", причому самий титул полковника взятो в наводі знаки ("лапки"). Нібито полковник Коновалець безпечно привласнив собі цей титул, а не заслужив його своєю власною діяльністю в кривавій війні! Ці наводні знаки вже відразу виявляють настановлення автора.

І дійсно, починає він з того, що, оповідаючи про роттердамські події, подає, ніби Барановський, "вияснює, що Новак це, "відомий терорист" і т. д. В іншому місці він знову говорить про полк. Коновальця як про "відомого терориста", або "провідника групи терористів", але не як про вождя націоналізму. Час покінчити з цим "тероризмом". Є велика різниця між провідником великого ідеологічного руху, що охоплює мільйони українців в краї і на імміграції та посідає органи преси і неперіодичні публікації (альманахи тощо) в усіх країнах, де тільки знаходять-

ся більші осередки української імміграції, і "відомим терористом". Треба знати, що акти українського терору — якщо тільки можна називати терором акти цілком зрозумілої реакції населення СРСВ і Польщі проти нечужаних переслідувань, що їх зазнає українська нація під окупантськими режими — відбуваються виключно на тих територіях і поза їх границі ніколи не переходили. Отже, як можна називати терористом людину, що ніколи не брала безпосередньої участі ні в одному терористичному акті, бо полковник Коновалець виїхав з тих територій уже в 1922 р.? Польські й інші вожді нам чинники, намагаючися впоїти в політичних та державних діячів західної Європи переконання про "тероризм" Коновальця, щоб у той спосіб утруднити йому життя й політично-національну роботу на закордонному терені, розпускають байки про те, що Коновалець нібито підготував замах в Женеві (одні казали, що на Бека, другі твердили, що на Літвінова; навіть і в цьому погодитися не могли, але зрештою вважали, що одно другому не суперечить, і хіба в цьому мали рацію!).

Навіть деякі універські міністри, щоб надати собі ваги і здобути ласку тих, що їм такі твердження йшли на руку, розпускали чутки, що їхнє життя в небезпеці, бо націоналісти (цебто Коновалець) на них готують замах... Ніби вони могли вказати бодай один приклад, колиб націоналісти (а значить Е. Коновалець) пробували переводити свої розрахунки з ворогами української нації поза межими, визначеними їм історією і розвитком подій! Ніби вони не розуміли, що українські націоналісти, не заперечуючи за садничого нічого з того, що могло би причинитися до виконання української нації з ярма чужонаціональних катів, не вбачають ніякої користі для української нації в переведенні поодиноких актів, які тільки комплікувалиб зносини із співчужаючими нам міжнародними чинниками, що горіла, де тільки знаходять-

ся більші осередки української імміграції, і "відомим терористом". Треба знати, що акти українського терору — якщо тільки можна називати терором акти цілком зрозумілої реакції населення СРСВ і Польщі проти нечужаних переслідувань, що їх зазнає українська нація під окупантськими режими — відбуваються виключно на тих територіях і поза їх границі ніколи не переходили. Отже, як можна називати терористом людину, що ніколи не брала безпосередньої участі ні в одному терористичному акті, бо полковник Коновалець виїхав з тих територій уже в 1922 р.? Польські й інші вожді нам чинники, намагаючися впоїти в політичних та державних діячів західної Європи переконання про "тероризм" Коновальця, щоб у той спосіб утруднити йому життя й політично-національну роботу на закордонному терені, розпускають байки про те, що Коновалець нібито підготував замах в Женеві (одні казали, що на Бека, другі твердили, що на Літвінова; навіть і в цьому погодитися не могли, але зрештою вважали, що одно другому не суперечить, і хіба в цьому мали рацію!).

Навіть деякі універські міністри, щоб надати собі ваги і здобути ласку тих, що їм такі твердження йшли на руку, розпускали чутки, що їхнє життя в небезпеці, бо націоналісти (цебто Коновалець) на них готують замах... Ніби вони могли вказати бодай один приклад, колиб націоналісти (а значить Е. Коновалець) пробували переводити свої розрахунки з ворогами української нації поза межими, визначеними їм історією і розвитком подій! Ніби вони не розуміли, що українські націоналісти, не заперечуючи за садничого нічого з того, що могло би причинитися до виконання української нації з ярма чужонаціональних катів, не вбачають ніякої користі для української нації в переведенні поодиноких актів, які тільки комплікувалиб зносини із співчужаючими нам міжнародними чинниками, що горіла, де тільки знаходять-

ся більші осередки української імміграції, і "відомим терористом". Треба знати, що акти українського терору — якщо тільки можна називати терором акти цілком зрозумілої реакції населення СРСВ і Польщі проти нечужаних переслідувань, що їх зазнає українська нація під окупантськими режими — відбуваються виключно на тих територіях і поза їх границі ніколи не переходили. Отже, як можна називати терористом людину, що ніколи не брала безпосередньої участі ні в одному терористичному акті, бо полковник Коновалець виїхав з тих територій уже в 1922 р.? Польські й інші вожді нам чинники, намагаючися впоїти в політичних та державних діячів західної Європи переконання про "тероризм" Коновальця, щоб у той спосіб утруднити йому життя й політично-національну роботу на закордонному терені, розпускають байки про те, що Коновалець нібито підготував замах в Женеві (одні казали, що на Бека, другі твердили, що на Літвінова; навіть і в цьому погодитися не могли, але зрештою вважали, що одно другому не суперечить, і хіба в цьому мали рацію!).

рідної землі, та нищилиб можливість усякої організаційної роботи! Ніби вони не розуміли, що націоналістичний рух — це не купка змовників, а великий рух мас, які вимагають Проводу! О, вони це прекрасно розуміли, і саме тому вигадували й обріхували. І саме тому продовжують вигадувати й обріхувати. І саме тому називають вождя націоналістичного широкого визвольницького руху "відомим терористом". Аджеж навіть тут в Італії були люди, що вірили, нібито Коновалець згинув від власної бомби! "Аджеж він був терористом!"...

Розуміється, Ролен повторює історію про "меценатство" Валюха, який нібито хотів допомогати визволенню України з московського ярма, допомагаючи фінансово. При кожній зустрічі, чи то в Бриселі чи в Роттердамі, Валюх нібито передавав Коновальцеві гроші, додаючи до них дрібні подарунки, коробки цигарок чи цукорків. Але треба віддати честь Роленові, що і йому ця історія советського меценатства не заїмпонувала і "видалася, дуже дивною".

Цілком неможливо припустити, каже він, щоб Коновалець міг повірити в можливість існування подібних "меценатів". Правда, він міг би припустити другу гіпотезу, а саме, що "меценат" був агентом ГПУ. Але й таке припущення Ролен відкидає, бо "людина, така обережна як Коновалець, не могла би піти на занадто небезпечну гру". Тим більше небезпечну, бо, на думку Ролена, Коновалець нерозумно зв'язаний з Гестапом і має свою штабквартиру в Берліні. Але, відкидаючи версію "советських грошей" як занадто неправдоподібну, Ролен приймає гіпотезу, "німецьких грошей", що видається йому цілком певною. "Може хтось здивується, пише він, ствердивши, що напередодні замаху в Роттердамі Коновалець, його дружина й найближчі співробітники перебували в Берліні (відки, як пише він у другому місці, голландська поліція їх ніби викликала). В дійсності зв'язки голови УВО з Німеччиною дуже давні. Він ніколи не забував про відношення Німеччини до України при кінці війни, так само, як ніколи не міг простити антанті того, що вона віддала Галичину відродженій Польщі. І тому, навіть після німецько-польської угоди в січні 1934

року, він ніколи не переставав рахувати на Німеччину для реалізації своєї мрії про велику незалежну Україну, що малаб зеднати 35 мільонів советських українців, шість з половиною польських, один мільйон румунських і 650 тисяч чехословацьких. В 1931 році, після вбивства Голушка, польська преса... виказувала, якіми шляхами йшли німецькі гроші до деяких українських організацій у Польщі, виявляючи одночасно суперечності, що існували між військовим і закордонним міністерством Німеччини щодо Коновальця, якому військове міністерство приписувало керування УНДО. Трохи згодом після цієї публікації, в осені 1931 року, полковник (знов у наводі знак!) мав голосне побачення з Гітлером, і потім підкреслив його значення в своєму органі "Настороже", закликаючи всіх українців ставати в лави кола фірери, що ніби мав відкрити їм "брату Сходу"...

Оце вже значить: наколотити гороху з капустою. Почати хочаб з того, що Коновалець і його дружина (також як і оті його два "найближчі" приятелі і співробітники), ніби викликані до Роттердаму з Берліна, в Берліні зовсім не жили. Коновалець з родиною вже від двох років жив у Римі, звідки його дружина й прибула до Роттердаму, так само, як і два його приятелі, і з них один, генерал Курманович, приїхав до Роттердаму з Відня, де постійно мешкавав. Так само цілком витончена історія з "голосним інтерв'ю" з Гітлером. Про ніяке таке інтерв'ю ніколи не було ніякої звістки в ніякому націоналістичному органі. Зокрема ніколи не було націоналістичного органу "Настороже", що нібито в ньому помістив Коновалець залик до українців поспішатися до Гітлера, що мав "відкрити брата". Все це — чиста фантазія! Українські націоналістичні часописи, які й містили коли які заклики до всіх українців, то все одного й того самого роду: рахувати на самих себе для відкриття усіх "братів" і для того відповідно організуватися та піддаватися національній дисципліні, що ставить добро Батьківщини понад усякі особисті та групові інтереси.

"Запевняють, зазначає далі Ролен, що Коновалець приїздив і до Парижа". Певно, що

приїздив. І те не раз. Коновалець приїздив до Парижа, як і до Берліна, як і до Відня, як і до всіх інших осередків організованої імміграції. Він їздив навіть до Америки й Канади. Отже бував і в Парижі. В усякому разі, продовжує далі Ролен, Франція ніяк не могла бути задоволеною з перебування в її межах одного з його найближчих помічників, Полтавця - Остряниці, якого вона мусіла вигнати внаслідок справи про перевіз зброї до Марока та про бешкет легіонерів під час повстання Абделя Крима. Полтавець-Остряниця повернувся до Німеччини, де він був одним із організаторів націоналістичної групи з російських емігрантів, РОНД, усе затримуючи проте свої функції на чолі ОУН, яку витворив Коновалець 1929 року, щоб заступити нею, бодай зовнішню, УВО, якої репутація не була дуже зручна".

Просто дивуєшся, як такий орган, як "LE TEMPS", і такий журналіст, як Ролен, можуть випускати подібні нісенітлиці. Не знаю нічого про діяльність Полтавця (на імені Остряниці, як відомо, Полтавець не має ніякого права, бо привласнив його вже за кордоном в чисто демагогічній цілі: використування пресі старого гетьманського імення) в справі контрабанди зброї та участі в повстанні Абделя Крима, але цілком розумію, що відношення французьких читачів до "діяча" подібного типу могло бути тільки негативне. Осягнувши відповідний ефект, Ролен намагає одночасно несимпатичну тін і на вождя ОУН, і на сарво Організацію Українських Націоналістів, що піби на її чолі знаходився Полтавець, який одночасно творив відділи нацистів... з росіян. Для кожного, хто хоч трохи розбирається в українських справах, виявляється відразу недорічність твердження, нібито якийсьбудь провідник ОУН міг би творити відділи... з росіян! І дійсно, Полтавець не тільки ніколи не був найближчим помічником Коновальця, але був віддалений від нього безоднею інтриг та ворожнечі; не тільки ніколи не був "на чолі ОУН", але взагалі не мав до ОУН ніякого відношення.

Можна булоб іще багато чого зауважити з приводу статті Ролена, та вже з вище наведеного ясно, з яких каламутних джерел черпав він свої інформації. Чи не краще булоб інформуватися про українські справи у самих таки українців?

Евген Овчарик, Рим

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Клуб Поступовий, від 70, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що пірничі збори відбулися у вівторок, 12 липня, в годині 7.30 вечора, в галі під ч. 386 Джансон Евеню. Прочитався прохоту конче на ті збори, бо на них почує звіт із пірничої праці нашого товариства. А також є багато важних справ до розгляду. У справі нашого товариства. Такі ж прохоту дозвілью членів вирішити свої вкладки, щоб добути не переносити на другий пірнік. — В. Кушнір рек. секр.

**УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ
ПОДІЛЛЯ**

НОВА СЕРІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ МЕЛОДІЙ
ДЛЯ МІШАНОГО ХОРУ
в обріді

МИХАЙЛА ГАЙВОРОНСЬКОГО.
Д-р Б. Кудрик у "Ділі" висказується про неї з признанням

Д-р Ф. Стешко в "Українській Муслі" називає оброблення містечком, з боку технічного скрізь цікавим, не шаблонним; "поодиноким голосам дається багато руху".

СЕРІЯ СКЛАДАЄТЬСЯ З ТРЬОХ ПІСЕНЬ:

1) Ой, на горі;
2) Ой, на вівсянці;
3) Сиділа квочка коло квітки (вєсєнянка).

Ціна кожної пісні 25 центів.
До набути в:

"Svoboda"

81-83 GRAND ST., P. O. BOX 346

вони вийдуть цілими з надходячої боротьби, коли Україна стане звільненою, тоді вони і побереуться. А що та боротьба відбувається, боротьба кривава, затижна, Віра прочувала.

Дивувалася собі, чому в таких хвилях ні разу не приходив їй на думку перебуваючий невідомо де арештований батько. І зараз здобувалася на відповідь. Чому? Хібаж тільки її батько мучиться десь у тюрмі? Тисячі, сотні тисяч батьків, відрвані силоміць від родини, караються й мучаться.

"Хто не зречеється батька, матері, родини і майна і не піде моїм слідом, той негідний мене" — пригадувала слова Христа з Євангелії. Так і Україна.

Хто цинить захисний куток і власний спокій більше від волі рідного народу, той негідний жити в Україні, українцем зватися! Служачи Україні, її визволенню, разом з тим вона визволенню свого батька...

Такі думки часто, дуже часто заповнювали голову молоденької дівчини. І виникала тверда постановка підготувати ґрунт до звернення справжнього визволення краю від ворогів зовнішніх і внутрішніх, що опанували ніби вже й не залежну Україну. Таїлася і перед найближчими со своїми думками, передумувала всі можливості і перешкоди. Ці часи ще не надійшов...

(Дальше буде).

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ

ЧАСОПИС "СВОБОДА".

не була дівчиною? А довела Францію до перемоги, коли вже всі мужі, полководці утратили всі надії. В нагороду згинула на вогнищі, правда... Байду же! Людина всесодно не оминє смерті. Коли настане народний зрив, піде і вона. В якій ролі — байду же... Так постановляла собі в душі.

Але життя — воно так гарне, привабливе. Вона не жила ще, не знає радощів і втіх любові. Любов, щастя... Не до особистого щастя й тепер, коли зневіра, чорна нуджа пауче скрізь. Нехай про щастя думають ті, що в них нема вищих змагань, вищої любові. Ні Сагайдачний, ні Богун, кажути, не знали любовних утіх. В юнацьких літах утратили любов і всі життя лишилися вірними їхнім тіням, перемогли себе і всією істотою віддалися вищій любові, Любові до рідного краю і народу. І на весь світ прославилися!

Приходив на думку і Василь. Він пі шкільний товариш. Змалку ще сиділи на одній лавці, помагали одно одному в трудних завданнях. Вона не пам'ятає, чи вони викали коли одно одному. В гімназії також не розлучались, аж поки Василь не поїхав до Катеринослава. Колишнє дитяче запригаження обернулося в любов. Він, хоч не признавався їй ніколи, то вона відчуває його любов своїм серцем, і сама його любить. Але не тепер. Вона не зрадиться з почуттями до нього, не допустить і його признатися. Навіщо? Щастя заслужити треба! А чи вони його вже заслужили? Ні! Колиш, як уже

*) Так і сталося. Подуботок умер в Петропавлівці 18 грудня 1724 р., а 17 січня 1725 року, цебто 30 днів по смерті Подуботка, умер Петро І, людина залізної волі і здоров'я, ще в молодих літах.

З ДНЯ

ПЛУТАЮЧІ „ДЖЕФИ“.

Випадково попало мені в руки старе число американської газети, в якій був картоновий рисунок Бода Фішера: „Мот і Джеф“. Мот — ростом великий чоловік, але дурний. Джеф малий, але хитрий. По правді сказати, великого розуму в них обох нема; але перший дає собі раду силою, а другий — хитрощами.

На тому рисунку представлено ось така сцена: Джеф прийшов з праці і, закативши рукави, вмивається. Притім говорить до Мота: „Тепер мене вже з праці не викинуть. Я в офісі все так поплутав, що без мене ніхто не визнається“.

БАГАТОМОВНІСТЬ РИСУНКУ.

Цей рисунок, хоч і гумористичний, але багатомовний. Бо на світі є багато таких „Джефів“, які стараються вдержатись на становищі лиш тим, що все плутають. Вони є в промислі, політиці, всяких суспільних установах і організаціях. В „Джефів“ замало розуму, щоб стояти на розумі; тому вони беруться на хитрощі і стараються все закрити мрякою, а кінці сховати у воду. Коли вони мають якусь гадку, або якийсь план, то перед іншими говорять про це тільки наполовину. Щоб ніхто не зорієнтувався вповні, в чому річ. Решту йтиок вони держать у своїх руках.

А коли такі „Джефи“ стоять на якихось відповідальних становищах, то вони цілу організацію втягають у „містику“, а ключ до неї тримають заздрісно в себе. Деж би там: „Дурні вони булиб, якби зраділись; хтось інший їм зпід носа вирвав би вплив і провід організації та повів би їм сам у напрямі виразної цілі“. Так думають собі „Джефи“.

ШКІДЛИВІСТЬ „ДЖЕФІВ“ В ОРГАНІЗАЦІЇ.

Зрозуміло, що таке поступовання „Джефів“ дуже зле відбивається на даній організації. Бо „Джефи“, дірвавшись до влади, починають так маніпулювати, щоб в організації затерти виразний поділ праці, щоб ніхто добре не визнавав, що до кого належить. Ступнево в такій організації також затирається повага до постанов статуту. Бо постанови статуту зобов'язують не тільки підлеглих до порядку, але також самих „Джефів“. А „Джефи“ цього страх не хочуть. Вони хочуть всі справи ставити на власнім уподобанні, на власній рішечці, на власній особі. Вимагають підчинення і дисципліни від нижчих — це „Джефи“ вміють. Але самим дисциплінуватися супроти підчинених — це вже ні.

ІДЕЯ ВИЩЕ ОСІБ.

Роблячи з себе осередок усього й затримуючи в своїх руках всі нитки організаційних „таємниць“, „Джефи“ фактично підчиняють ідею своїй особі, а не особу даній ідеї. Вони за всяку ціну хочуть бути при владі, за всяку ціну хочуть удержати своє становище. Тому вони не упорядковують, не систематизують тих шляхів, якими має ступати ідея до свого здійснення, тільки ті шляхи навмисно плутають, щоб хтось інший у них не визнав. Бо колиб вони нарисували виразну мапу шляхів, то ведуть до нілі, то хтонебудь інший міг би повести дану організацію в напрямі її цілі. Вони стабільно заступальні. А цього „Джефи“ не хочуть. Вони хочуть мати мапу у власній кишені і на кожнім роздоріжжі говорити: „Ось туди“. А коли дана організація не знає виразно ні цілі, до якої прямує, ні шляхів, якими треба до неї йти, то

як вона без свого „Джефа“ може обійтись? — міркують собі „Джефи“.

ЛЮДИ ПОВИННІ БУТИ ЗАСТУПАЛЬНІ.

Кожна організація повинна бути побудована так, щоб її провідники були заступальні. То ще не значить, що їх зараз треба усувати. Ні. Коли вони чесно виконують свою працю, то треба їх якнайдовше держати. Бо в той спосіб панувати в даній організації засада, що коли хтось чесно виконує свою працю, то його нема потреби усувати. Колиж такої засади нема, то це знеохочує людей від чесного виконання їхніх обов'язків. „Нашо працювати, коли всеодно тебе усунуть“, думають вони.

Та, з другого боку, коли хтось не виконує своїх обов'язків як слід, то також не можна його в організації толерувати, бо це знеохочує чесних і вони думають: „Нашо мені чесно працювати, коли при помочі різних шукочок, підступу й інших способів можна вдержатись на становищі?“

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАКОНИ І ЗАСАДИ.

Всяка організація на довгу мету може вдержатись лиш тоді, коли основана не на хитрощі, а на чесності. Коли ж в неї введено законів, яких усі члени твердо придержуються без огляду на те, чи при владі стоїть одна, друга, чи третя особа.

Провід організації можна порівняти до автобусової сітки. Коли хто далеко мандрував автобусами, той мусів бачити, що по кількох годинах їзди до того самого автобусу приходить інший шофер і, не застановляючись довго, вправною рукою хапає за керівницю та відважно пускає автобус у рух. По кількох годинах знов інший приходить йому на зміну; а потім знов інший. Всі вони вправлені, всі вони зручно, вміло, певно ведуть автобус.

ЯКБИ ТАК СИДІВ „ДЖЕФ“ В АВТОБУСІ.

Іх зручність і певність полягає на тому, що всі автобуси мають такі самі керівниці, гамульки й інші потрібні інструменти. Якби кожний автобус мав відмінні інструменти, то один шофер, хоч як вправлений в іншому автобусі, прийшовши до нового, не вмів би його рушити з місця.

А колиб наш „Джеф“ дістався до автобусу, то цілком певно він одні шрубки повідкру-

чував би, електричні, получення порозривав, а потім тішився, що „без нього не обійдеться“, бо він усе так поплутав, що ніхто тим автобусом їхати не потрапить. Ось так поступають також і ті провідники, які навмисно заплутують організаційні справи, які не творять виразного поділу праці й не означають власної праці і власного поведіння статутами і правилами. Роблять це вони на те, щоб усі нитки держати в своїх руках та в той спосіб держатись при владі.

ПО ЧІМ ПІЗНАТИ КУЛЬТУРНУ ЛЮДИНУ

В нас прийнявся такий звичай, що культурна людина мусить мати гарне вбрання і краватку, інакше дивляться на неї як на дикуна. Тимчасом воно не так; людину з правдивою культурою пізнаємо не по зверхньому вигляді, бо такий може нас часто змити, а по бесіді і поведінці. І так:

1) Культурна людина намагається ушачувати кожного чоловіка, а некультурна робить усе навпаки. Некультурні тишяться, коли сусідові згине худоба, або як убогому забракне на переднівку хліба; некультурний хотів би всіх навколо себе зіпхнути в багно нещастя, щоб тішитися з чужої біди.

2) Культурна людина легко піддається доброму промові, бо розуміє, що в житті мусить бути дисципліна як у родині, так і в суспільності. Некультурний не вміє навіть над собою запанувати, не то щоб піддався якійсь дисципліні.

3) Культурний чоловік ніколи не є зарозумілий ні зо своїх моргів, ні з каменців, ні зо зложеної готівки. Він часом і позлоститься, але ніколи не буде шорстким або зухвалим, бо все панує над собою. Некультурний борикається без потреби. Кричить, кидається на всі сторони, чим небудь ображується, не хоче над собою запанувати.

4) Культурний чоловік даєть доказамі переконати, а некультурному бий мов гором до стіни — він усе своє верзе без думки і звязку.

5) Культурний, коли певний, що його правда, буде її цінко боронити, а коли сумнівається в свій погляд, то другому уступить і переконається, чия була правда. Некультурний, хоч знає, що правда не по його боці, то затнеться мов цан і мотузом його не зрушиш.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БЕЙОН, Н. ДЖ.

День Матері.

В неділю, 15. травня ц. р., укр. прав. громада в Бейоні святкувала День Матері. Програма дня була багата й солідно підготована. Вже в часі церковного богослуження можна було запримітити святочний настрій з хвилиною, коли о. д-р В. Клодницький на проповіді підніс значіння матері взагалі, а зокрема в нас, у поневоленого народу.

Пополудні при поважнім числі зібраних розпочато в У. Н. Домі святочну програму. Пані Марія Борис, преде. „Союзу Українок“, відкрила свято коротким, гарно обдуманим вступним словом. Хор укр. прав. церкви ім. О. Кошиця під проводом Й. Букаки відспівав кілька підібраних до свята українських пісень. Панна Розалія Курило виголосила із зрозумінням вірш „Мати“ Йосифа Букаки, потім панна О. Біганська в святочним слові змалювала вірно образ матері; о. д-р В. Клодницький виголосив головну святочну промову, якою увінчав програму дня. Декламували і співали шкільні діти. На закінчення шкільні діти з Ньюарку відіграли виставу „Свято матері“.

Всі учасники свята виявилися із свого завдання знаменно. Переведено збірку, з якої вислано через Об'єднання для матерей Біласа й Данилишина по \$5. Свято закінчено національним гимном.

Учасник.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА.

Відкриття Т-ва Українсько-Американських Громадян.

Неділя, 26 червня ц. р., була радісним днем для українців, що мешкають у полудневі частині Філадельфії. Того дня святковано відкриття Т-ва Українсько-Американських Громадян у тій ділянці. Українська громада існувала вже там перед кількома роками і мала своє приміщення під ч. 610 вул. Савт Америкен. Коли настала депресія і безробіття, багато українців полишили ту ділянку і перенеслися в інші, або виїхали цілком з Філадельфії, шукаючи праці. На тих, що полишилися, звалилися цілий обов'язок сплачувати довги того Народного Дому, який громада побудувала коштом 20 тисяч доларів. Остатні громадяни не були всіля сплачувати тих довгів і наступив крах. Громада впала, а дім перебрав У. Н. Союз, який мав на домі позичку.

Кілька літ дім стояв пустою, а люди, які втратили гроші, давши позичку на дім, були розсварені і розбиті та не могли зійтись, щоб подумати над відновленням громади. Як не стало дому, то й не стало приміщення для українських братств, товариств, української школи, і внаслідок того загинув в громаді всяке народне життя.

В осени минулого року зіїшлися родичі місцевих українських дітей на нараді і дали писати прохання до У. Н. Союзу, щоб позволив надаліше провадження української школи в своїм домі. Бо це боліло в тих родичів, які мали дітей у шкільній віці, що кому вчити і є навіть по родинній дім, але нема досить грошей, щоб заплатити за домітку під школу. Зрозуміло, що громадяни писали те прохання неспішно, бо кожний знав, скільки грошей вложив У. Н. Союз в той дім, а тут вони домогалися дістати безплатно приміщення під школу.

У. Н. Союз радо відступив сально на науку дітей, за що належить велика подяка у-

30 СТРАЙКУ ПРОТИ ВЕЛИКОЇ ПУШКОВОЇ КОМПАНІЇ.

Страйкарки перед фабрикою підприємства „Америкен Кен Ко.“ у Лос Анджелесі вбралися лише в коротенькі спіднички, наслідуючи цим дітям, що, мовляв, їх підприємство наймає в себе на працю. Говориться про це в написях на табличках, що їх носили страйкарки.

рядові і цілому У. Н. Союзу. За порадою головного радного, Степана Слободяна, люди почали думати про те, якби то відновити громаду. Склакувано кілька разів збори, вписано охочих в члени, вибрано уряд, зібрано потрібні гроші на винайм дому, який У. Н. Союз винаймив за умірковану ціну. Коли вже була своя домівка, тоді пороблено заходи, щоб одержати чартер. Чартер одержано в січні ц. р. І так почалася народна робота наново. Зорганізовано вже при громаді жіноче товариство, відділ Союзу Українок. Пороблено заходи щоб зорганізувати молоді. До уряду Т-ва Українсько-Американських Громадян увійшли: Йосиф Височанський, предсідник; Ігнатій Мармил, заступник преде.; Іван Турянський, рек. секретар; Василь Комарницький, фін. секретар; Степан Личницький, касієр.

На 26 червня ц. р. назначено святочне відкриття. В 3 год. попол. зібраних в сали члени зо своїми родинами, а також запрошені гості, й засіли біля заставлених столів, приготованих членими Союзу Українок. Предсідник Й. Височанський привітав зібраних і в коротких словах переповів історію заснування громади. Дальший провід у цьому святі він передав Степанові Слободянові. Цей, подякувавши предсідникові, виголосив довшу промову, в якій зисував ті користі, що їх має кожна суспільність, коли організується в свої організації. Він закликав усіх українців, котрі живуть у тій частині міста, зорганізуватись у сильну українську громаду. Також він подякував членими С. У. за зготовлення перекуски.

В часі забави він покликуював до слова бесідників. Першим бесідником був майор американської армії, М. Дармограй. Він говорив на тему участі українців в американській політиці. Дальше говорив д-р Е. Гарасим про участь української молоді в організаційнім житті. К. Шпікула звивав до згоди і єдності. Теодор Білці зложив свої побажання і прирік поміч. М. Качмарик, старий емігрант-лемко, завзивав всіх до солідарної праці, без ріжнйці, хто як з нас називається, бо ми всі діти одного українського народу. Предсідниця відділу Союзу Українок, пані Марія Радович, зложила в імені товариства побажання та завзивала жінок вступати до Т-ва Укр.-Ам. Громадян.

Провідник цього свята, п. Слободяна, говорив також про користі, що їх мають члени, коли вступують до такої великої організації, якою є У. Н. Союз. Найкращим доказом, що У. Н. Союз по батьківськи займається українською суспільністю, є це, що ось він відступив даром приміщення для місцевої школи. Тому всі

повинні відчувати вдячність У. Н. Союзові та повинні вступати в його члени.

Накінце предсідник Товариства забрав голос і подякував усім тим українським громадянам, які морально і матеріально піддержували Товариство. А передівсім подякував п. С. Слободянові, котрий не жалів ні часу ні труду, а все спішив з порадою і поміччю, щоб чимскорше в нашій ділянці відновити діяльність Товариства. С. Слободяна на це відповів, що обов'язком кожного українця є працювати на громадянським полі, та притім згадав іще про одну дуже болючу подію, про заворування полк. Е. Конвалія більшовицьким агентом на вулиці Роттердаму. З тої нагоди він попросив присутніх зложити жертву на могилу вождя українських націоналістів. Присутні зложили на ту ціль \$10, які переслано через Об'єднання. Співом „Ще не

вмерла Україна“ закінчено свято.

Учасник.

ПОМАГАЙТЕ НІРКАМ негайно! Вживайте злізла на скору поміч! Як ваді нирки або міхур не функціонують, правильно і мусите часто вставати анючі, маєте біль у ногах, синьо під очима, завороти в боці голови, як вам запнухоть суглоби або чуєте пекучі болі в сечових проходах, знайдете скору полєкшу, вживаючи **Dufts Compound**, Зіньної Гербати ч. 66. Спробуйте її негайно! Купіть пачечку за \$1.00, а за доставку додому додатково 10 цент. Питайте свого аптекаря або пишіть: **S. Kyo Laboratories, 105 — 3rd Ave., New York City.**

ВАЖНЕ ДЛЯ ДИРИГЕНТІВ УКРАЇНСЬКИХ ХОРІВ
ВЖЕ ВИПІШЛА ПЕРША ДЕСЯТКА **УКРАЇНСЬКИХ ПІСЕНЬ** на музеський і мішаний хор, опрацьована Ю. Кириченком. Ціна враз з пересилкою 75 ц. Замовлення салати на адресу: **GEORGE KIRICHENKO, 76 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK CITY, N. Y.**

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

ЯКЩО ВИ ЩЕ НЕ ЧИТАЛИ БЕЗСМЕРТНОЇ ПОВІСТІ МИКОЛИ ГОГОЛЯ ТАРАС БУЛЬБА

ТО МАЄТЕ ТЕПЕР НАГОДУ ДІСТАТИ ЇЇ ЗА 50 ЦЕНТІВ.

Перед читачем цієї повісті великого письменника встає в цілій своїй величчю українське козацтво, з його героїською боротьбою проти ворогів, з безмежною любов'ю до рідного краю, з їх безнадумною посвятою себе й усього найдорожчого. — Повість прикрашена 10 ілюстраціями.

„Ну, давай на п'ястук!“ — говорив до сина Бульба, засукавши рукави, (Ілюстрація до повісті Миколи Гоголя: ТАРАС БУЛЬБА). Замовлення шліть на адресу:

„SVOBODA“

81-83 Grand Street, (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЧАР ДЕТЕКТИВНИХ ОПОВІДАНЬ?

Є люди, що заемакувавши його, заснути не можуть, не почитаючи такого оповідання.

Між любителями детективних оповідань є такі люди, як пок. президент Вилсон, пок. прем'єр Клеменсо, бувший прем'єр Лойд Джордж, президент Френклін Рузвелт. Хоча життя не відмовило цим людям прецікавих подій, вони все таки захоплювалися, згл. захоплюються, оповіданнями про те, як злочинець вишукує найхитріших способів, щоб виконати злочин безкарно, а детектив старається впасти на слід цієї хитрої шукочки.

Захоплення детективними оповіданнями походить звідти, що втікаючому одна дорога, а гонцеві десять.

Накладом „Бібліотеки для всіх“ у Львові

вийшла

СЕРІЯ ДЕТЕКТИВНИХ ОПОВІДАНЬ

найбільшого автора детективних оповідань, відомого англійського письменника **Конана Дойла:**

ч. 1. Душогубство в Абей Грендж.	ч. 4. Чоловік з близною.
ч. 2. Пестра стяжка.	ч. 5. Відтятий палець.
ч. 3. Захований клейнод.	ч. 6. Шість Наполеонів.
ч. 7. Танцюючі фігурки.	

Кожна книжечка цієї серії становить собою цілість. Кожна книжечка видана в такім вигіднім форматі, що її можете взяти зо собою в кишеню блузки й читати по дорозі.

Серія з 7 книжечок всього 70 центів! Замовляйте в книгарні „Свобода“.

„SVOBODA“

83 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

ЩО ЗА БІЛЬ ЗУБА!

У повіті Контра Коста в Каліфорнії відкрито нове поле, засіяне закам'янілими кістками давніх звірів. На образку студентка Каліфорнійського університету оглядає шкуру мастодона, що його знайдено в каміноломі Морага. Деякі кістки будуть виставлені на виставі в Сан Франціско.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

МІКІЗРАКС, ПА.

На визвольну боротьбу.

В неділю, 19. червня ц. р., відправлено в українській церкві панахиду за душу полк. Евгена Коновальця. Панахиду відправив о. Дм. Сенета, що виголосив проповідь, у якій виказав, що такі герої як полк. Е. Коновалець усе будуть у пам'яті народу і будуть промовляти своїм духом та творити нових героїв. А чим більше буде героїв, тим скорше прийде визволення нашої Батьківщини. Переведену збірку в сумі \$10 вислано через Обеднання на призначену ціль.

С. Олійник.

СМІТ МІЛ, ПА.

На визвольну боротьбу.

Дня 18. червня ц. р. відбулося весілля в гом. Михайла Цапа і Марії Гарбінської. Прийшли гості не забули в часі забави і за Рідний Край та зложили на визвольну боротьбу \$8.55. Жертвували: о. д-р О. Шкорупа Ковальський \$2; Н.

Пшик 50 ц.; по 25 ц.: І. Гарбінський, М. Гарбінський, Т. Бунга (старший), І. Бунга (мол.), І. Стронговський, І. Цап, Д. Сорока, А. Чинчирик, С. Грісь, Ю. Шиманський, М. Цап, М. Мигавко, М. Кохан, П. Пелаш, І. Ялечко, І. Стахурський, Ю. Гондор; решта дрібними. Збіркою займались: І. Бунга і І. Гарбінський. Гроші вислано через Обеднання.

І. Гарбінський.

БРИДЖПОРТ, ПА.

Виказ жертв на Народній Дім у селі Остапе, пов. Скалат.

Зложили по \$10: М. Канока, Т. Канока, В. Канока, В. Пухта, Т. Голубенний, А. Депутат, І. Нидза, П. Вовк, Л. Сарабун; по \$5: К. Білик, М. Крисоватий, П. Баворовський; по \$3: В. Довгань, М. Ніцпось; по \$2: Ф. Климчук, Д. Коник, П. Муц; по \$1: А. Будзар, Д. Зін, С. Пунда, В. Коцюбинський, А. Пашук, А. Олійник, Е. Воробець, Н. Солюк, М. Н., М. Насевич, Д. Терпелюк, В. Опір, В. Павлівський, Т. Пилипчук, І. Варениця, О. Хавлюк, Т. Федчишин, М. Черкас, С. Данилюк, о. С. Гладкий, М. Стельмах, М. Довгань, В.

Шуль, М. Чернецька, І. Гроданський; по 50 ц.: П. Жуковський, М. Тимонко, П. Шуровський, М. Парандій, М. Скопич, А. Пилипко, М. Лопавчук, А. Киселиця, М. Самчук, Т. Вонс, С. Закалюжний, І. Ніздроп, П. Д. Н. Н., П. Крупкевич, М. Пришляк, П. Тайдамака, М. Насичник, П. Бичок; Трафак 30 ц.; по 25 ц.: А. Пидлесна, М. Яроновський, І. Місінський, М. Лопушійський, М. Кравець, І. Чухрій, А. Квач, Т. Гояк, І. Захожий Разом \$150. Комітет просить усіх, котрі не звернули збіркової листів і зібраних жертв, щоб звернули, а їх проголосити другим разом з іменами тих, що надіслали.

Л. Сарабун, секр.

ВІМІНГТОН, ДЕЛ.

Для родини полк. Е. Коновальця.

В місцевій гр. кат. церкві відправлено в неділю, 12. червня ц. р., панахиду по бл. п. полк. Е. Коновальці. Панахиду над прикрашеною символічною могилою відправив місцевий парох о. Яків Дебоф. Дуже гарно співав хор під управлінням студента І. Бідинського. Підчас панахиди зібрано \$6.50 для родини покійного полк. Коновальця.

Степан Фігур.

НЮ ЙОРК, Н. Я.

На Рідну Школу на Лемківщині.

Головна управа О. О. Л. в Ню Йорку переслала через Обеднання \$100 для кружка Рідної Школи в Сяноці.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

На пам'ятник полк. Е. Коновальцеві.

Т-во Українсько-Американських Громадян у полудневій частині Філядельфії переслало через Обеднання \$10 на будівлю пам'ятника бл. п. полк. Е. Коновальцеві.

Конкуренція.

Мошко й Лейба мешкають при тій самій вулиці. Оба торгують мішаними товарами. Конкуренція, гнів, зависть, сварки. Один другому вічно підставляє ноги. Одного разу сніється Мошкови Єгова і каже до нього: — Мойше, я знаю, що ти чесний, але вбогий купець. Хочу тобі допомогти. Скажи, чого тобі бажаєш, то я тобі дам, але вважай, що твій конкурент Лейба дістане те саме, що ти, подвійно. Як ти хочеш тисячу, то він дістане дві. Отже чого тобі бажаєш? — Хочу бути сліпим на одне око.

НОВИНА

ДЛЯ ЛЮБИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ І МУЗИКИ В НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ.

З дня 12 липня (JULY) 1938 р., то є у вівторок, розпочнеться НОВА УКРАЇНСЬКА РАДІОВА ПРОГРАМА під зарядом п. Дмитра Чорнюка з Ню Йорку за станції W.A.R.D. 1400 кельосайкл, Бруклін, Н. Я. Українську радіову програму будуть передавати два рази в тиждні: у вівторок і четвер, від години 10 до 10:30 вечором. Просимо всіх українців звернути увагу на цю програму, котру будуть передавати для обслуговування і добра українського народу в Америці.

Ваш заповідач Дмитро Чорнюк, 76 Е. 7. вул., Ню Йорк.

ЗАХАР БЕРКУТ

славна повість Івана Франка, це не романтична історія з замкнених днів, які читають люди, що хочуть утікати від важкої сучасності. Це повість для людей, що в книжках шукають нової сили до життєвої боротьби.

Це історична повість у найкращому розумінні цього слова, себто повість, яка розяснює нам сучасне життя, показуючи нам з того життя в зеркалі минулого те, чого ми не зрозуміли би, якби нам показати в зеркалі сучасного.

Ось для прикладу кілька життєвих правд, заснованих цією великою повістю великого майстра пера:

Нехай і так, що ми нещасливі, але для чого мусимо ми бути зрадниками свого краю?

Навіть люди, що тужать за порядками без князів і влад, мусять для боротьби проти спільного ворога, дружитися й встановлювати владу.

Хто хоче, щоб інші стали за нього, той мусить стати за інших.

Коли дві віри борються за собою, важною від кожної з них є пошана для людини іншої віри.

Люди, що для класових інтересів зраджують рідний край, на ділі зраджують інтереси своєї класи.

Отсі правди це десень великої повісті Івана Франка під наголовком

ЗАХАР БЕРКУТ

а канвою, на котрій письменник виткав ці правди, служить прецікавий історичний мент в минулому українського народу, коли на наші Бескиди напали дики монголи, щоб пограбувати маєтки, закріпостити людей і запанувати над краєм во віки.

У ЗАХАРІ БЕРКУТІ Іван Франко говорить не лише як письменник, але й як громадянин. Тут він не лише читача забавляє, але й освічує його, навчає й виховує.

ЗАХАР БЕРКУТ, історична повість Івана Франка, в твердій оправі — \$1.50.

Замовляйте в Книгарні „Свободи“

“SVOBODA”

Р. О. Box 346

Jersey City, N. J.

МОЛИТОВНИКИ

Віночок (у білій кавчуковій оправі, з образцем по середині. Малого формату. Для дітей) — \$.90
Ангел Хранитель (в гарній чорній полотняній оправі) — 1.35
Помилуй нас Боже (в чорній шкіряній оправі) — 1.35
Ангел Хранитель (в гарній чорній полотняній оправі) — 1.35
Ангел Хранитель (в білій кавчуковій оправі з образцем по середині) — 1.70
Бог радість моя (сторін 606. В білій кавчуковій оправі з образцем по середині) — 2.50
Бог радість моя (сторін 606. В гарній мягкій чорній опр. 2.00

“SVOBODA”

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШІЙ ЦІННИК КНИЖОК.

“SVOBODA”

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ВІДОЗВА

КРУЖКА „РІДНОЇ ШКОЛИ“ В УСТЕЧКУ.

Брати українці! Відчуваючи гостру потребу культурно-національного виховання і поліпшення матеріального добробуту українського народу, унаклали ми за необхідне збудувати в Устечку на Мозолівці домішку для товариства „Рідна Школа“ ім. Т. Шевченка в Устечку, яке існує у нас від 17 березня 1933 р.

Ми, члени того товариства, хоч маємо найліпшу охоту і даємо якнайбільше жертв на ту ціль, не годні власними силами тої домішки в теперішніх дуже важких часах вибудувати; тому вважаємо, що необхідною до тої будови є Ваша допомога.

Пристаючи до цієї справи з глибокою вірою, твердою надією і гарячою любов'ю до нашого народу, віримо, що ця мета буде досягнута при братерській допомозі наших Братів з океану, і що наш нарід при спільній праці вийде на шлях справжнього людського життя, як рівний член великої світової родини.

Брати! Деб Ви не були, не зважаючи на свій матеріальний теперішній стан, прийдіть нам з допомогою жертвами на будову повищої домішки, памятаючи, що з дрібеньких крапель витворюється велике могутнє народне море.

Зібрані на ту ціль гроші просимо слати до „Обеднання“ або на адресу Української Каси в Заліщиках для кружка „Рідної Школи“ ім. Т. Шевченка в Устечку, а нас письмом повідомити.

З братерським поздоровленням:

Іван Скоревич, голова кружка; Микола Подолук, секретар.

Рідне містечко просить нас допомогти їм збудувати свою національну твердиню, якою є Рідна Школа. Всі ми добре знаємо вагу Рідної Школи. Молоді українські покоління можуть навчитися свого рідного тільки від рідного вчителя та в рідній інституції. Тому нашим обов'язком звідсіля є допомогти нашим братам у їх змаганнях. Всі ми повинні зложити більші чи менші жертви. Збірками в Америці займались Іван Годованець, 221—223 W. Center St., Mahanoy City, Pa.; і Онуфрій Костюк, 928 N. Locust, Hazleton, Pa.

ВЗОРИ

КАНВА, НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ Д. М. С. І СТЕМПЛЮВАННЯ РИЦІ.

UKRAINIAN BAZAAR,

97 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров. 223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14. Офіційні години 10—8; неділя 11—2. Жінка-доктор до обслуговування. X & флюороскоп.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

ВАЖНЕ ДЛЯ ХОРІВ, ДІРІГІВ І ЛЮБИТЕЛІВ СПІВУ І МУЗИКИ.

На днях вийшла нова пісня на хор, композитора П. Печенія, присвячена 950-літній річниці Хрещення України Володимиром Великим. Ціна — 25 ц.

РІКНІ НОВІ НОТИ.

Три танці на скрипку і піанно \$.25
Три танці на гармонію, Олександра \$.25
Альбом Стрілецьких Пісень до гриання або співу \$ 2.00
Альбом 201 Українських Народних Пісень до гриання або співу \$ 2.00
Альбом 20 найкращих танців Гуменика на піанно \$1.00, на скрипку й інші інструменти по \$.50
Альбом Українських Танців Сигура на піанно \$1.00, на скрипку й інші інструменти по \$.50
Дві пісні „День Української Фльоти“ на хор з декламаціями \$.30

УКРАЇНСЬКІ РЕКОРДИ ВІКТОРА ПО 75 цт.

21105 Аркан-Коломийка
21106 Сербан-Гуцулка
21110 Козак-Скалатська Коломийка
21111 Тернопільська Коломийка
21103 Кожаня Вальс. Весела Полька
21104 Гомін Вальс. Парада Полька.

Замовлення посилайте на адресу:

S U R M A

BOOK & MUSIC CO.

317 E. 14th ST., NEW YORK, N. Y. Жадайте нашого каталога.

ПОХОРОННІ ЗАВЕДЕННЯ

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без ріжниць, як далеко поза Нью-Йорком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обсягати широкі і чесні. — Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В БРОНКСІ, БРОУКЛІНІ, НЬЮ-ЙОРКУ І ОКОЛИЦЯХ 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 158 St.), BRONX, N. Y. Tel. Ludlow 4-2568.

ІВАН БУНЬКО

Новий Український Удирейтер заряджує потребами по пінні так низькій, як \$150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNCO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th ST., NEW YORK CITY. Dignified Funerals as low as \$150. Telephone: Orchard 4-8088

На хвилю зо страху перед львом Док остовпів; він виглядав наче спараліжований. Щойно крик Дика з дерева вирвав його з остовпіння. „Втікай, Док, утікай!“ — кричав з цілої сили Дик. Він уже хотів сам зіскочити з дерева, щоб разом з ним поділити страшну долю Дока. Та Док очутився і мов опарений скочив на дерево. Це була остання пора.

Бо лев скочив уже на нього. Та Док висмикнувся йому і лев уже в повітрі махнув вгору лапою, щоб зачепити Дока. Але це йому також не вдалось і Док опинився безпечно на грубій галузі дерева. Лев, відбившись від пня дерева, почав люто сарчати, що вирвалася йому жертва з зубів. Льви цього страшенно не люблять, бо почуваються тим „ображеними“.

Сівши поруч з Івонною і Диком, Док тільки тяжко віддихав і нічого не говорив. Параліж іще йому не вступився з язика. Поволі він почав відходити з переляку і почав відставати давно відвагу. „Дик, дорогий хлопче, ми врятували її“, заговорив він. Він думав про Івонну, не про себе. Дик протяжно відповів: „Так, ми врятували її.“

„Але що з того?“ — додав він по хвилі. „Чи справді ми її врятували, чи тільки відтягнули її і нашу смерть? Ось диви вниз: цей лев цілком не думає нас опускати. Він далі вдивляється в нас і облизується. Крім того, недалеко від нас отара дикунів. Що нам лишається робити? Мандрувати верхами дерев. А цього дівчини не потрапить“.